

TIEN VARRELTA.

Parooni C. A. Walleen, joka jo viime vuonna tuli tunnetuksi Helsingin teosofiselle yleisölle, vieraili jälleen maassamme t. v. tammikuussa, pitäen 10 sarja-esitelmää „Luomisesta“ ja sen lisäksi viisi julkista esitelmää. Parooni Walleen on tutkinut teosofiaa ja salatiedettä jo Mad. Blavatskyn ajoista asti ja hänen selvä ja voimakas esitystapansa herätti paljon huomiota. Ollen koko sielullaan tri Steinerin kannattaja hän kykenee tämän järjestelmän avulla kohottamaan kuulijat elävään tuntoon henkisten maailman todellisuudesta ja Kristushengen kaikkitydyttävästä voimasta. Sivistynyt ruotsalainen luokka sai monta sysäystä teosofiaa kohti tämän puhujan vaikutuksesta.

Antroposofia. Parooni Walleen useimmiten mainitessaan sanan „teosofia“ liitti siihen selitykseksi „eli antroposofia.“ Sanallisesti nämä tietysti eivät ole aivan yhdenveroisia käsitteitä, koska toinen on „jumalallinen viisaus“, toinen „inhimillinen viisaus“. Mutta käytännössä niillä tarkotettanee jokseenkin samaa: korkeinta viisautta, mikä on ihmisen saavutettavissa. Jälkimmäisessä sanassa on hieno vivahdus siihen suuntaan, että ihminen itse hankkii viisauden omilla ponnistuksillaan, jotavastoin edellinen nimitys muistuttaa korkeampien voimien myötävaikutuksesta. Uusi nimitys on aina merkinä siitä, että syntyy uusi ilmennys, uusi muoto, ja sentähden oli historiallinen hetki, kun tri Steiner viime elokuussa ilmotti Münchenin kongressille, minkä nimen hän oli valinnut uudelle „Bundille“ eli „Liitolle“. Salissa syntyi pitkäaikainen humina ja kaikki tunsivat, että nyt oli otettu tärkeä askel, pantu alkuun uusi liike. „Taas seisoo siis ihmiskunta uuden *vaihteen* edessä, ratkaisevassa kontalonkäänteessä, idun puhkeamistilaisuudessa“, sanoo tammikuun saksalaiset *Mitteilungen* ja kertoo, miten juhlallisesti tri Steiner vuodenvaihteessa oli Kölnissä puhunut „uuden *Ihmisyysliiton* vakavuudesta ja tärkeydestä“. Kumpu tulisi tämä teosofisen liikkeen veljesliitto kantamaan hyviä ja siunauksellisia hedelmiä.

Bhagavan Das. Suuren intialaisen osaston ylisihteeri, oppinut ja nerokas Bhagavan Das, eroaa virastaan tämän vuoden alussa. Viime kesällä hän aikakauslehdessään lausui voimakkaita ja painavia sanoja niitä uusia virtauksia, etupäässä „Idän tähteä“ vastaan, joiden hän pelkäsi uhkaavan Seuran puolueetonta totuudentutkimista. Kuinka virkistävää ja elähyttävää oli lukea tätä mielipiteiden vaihtoa, verraten siihen kiistaan, jota pidettiin Annie Besantia presidentiksi valittaessa. Bhagavan Das on väitellessäänkin täydellinen filosofi ja gentlemanni. Tavatessaan sitten Annie Besantin hän tämän kanssa tuli yhtä mieltä itse *periaatteista*. Teosofisen Seuran ja Idän Tähdän suhde toisiinsa ratkaistiin tyydyttävästi presidentin selityksellä, että jälkimäinen yhdistys on Teosofisesta Seurasta riippumaton, vaikka siihen kuuluukin suuri joukko T. S. jäseniä, kuten *Arya Samadshiin* tai *Brahmo Samadshiin*. Ainoastaan „Idän Tähdän“ arvosta ja merkityksestä oli Bhagavan Das edelleenkin eri

mieltä kuin presidentti ja nämä lausuvat yhteisessä kirjotuksessaan: „Kumpikaan meistä ei ole halukas muuttamaan mielipidettään esillä olevista kohdista (”Tähti“-kysymyksestä) vaan me sovimme edelleenkin pitämään omat ajatuksemme ja olemme sydämellisesti yhtä siinä toivomuksessa ja päätöksessä, että erimielisyytemme ei saa estää keskinäistä ystävyyttämme ja rakkauttamme eikä yhteistä työtämme siinä kohdin, missä pidämme yhtä.“

Ollen eri mieltä osastonsa enemmistön kanssa Bhagavan Das olisi ollut halukas heti eroamaan toimestaan, mutta suostui siinä pysymään vielä viime vuoden loppuun asti.

Neiti Blytt kertoo Bhagavan Das'in olevan kenties ihanimman miehen, minkä hän on nähnyt. Apollon kaltaisena nuorukaisena hän valkoisessa puvussaan veti kaikkien silmät puoleensa, missä hän liikkui. Tällaisia rohkeita sieluja kaipaa seuramme, jottei se laimennu ja veltostu.

Avataarat. Bhagavan Das'in viimeaikaisia kirjotuksia on käännöksissä levitetty ympäri maailman, niinpä meidänkin keskuuteemme. Niitä on yritetty käyttää avuksi siinä taistelussa, jota on käyty T. S. presidenttiä vastaan tri Steinerin esittämän Kristusaatteen hyväksi. Mutta itämainen käsitys on auttamattomassa riidassa *yhden ainoan persoonan* jumaloimisen kanssa. Tämän osottaa Bhagavan Das selvästi siinä artikkelissa *Avataaroista*, jolla hän lopettaa aikakauslehtensä toimittamisen. *Avataara* merkitsee „jumalallista vuodatusta“ ja tavallaan on jokainen ainehiukkanen, Hengestä lähteneenä, tällainen Avataara. Mutta erikoisessa merkityksessä on Avataara sellainen olento, joka auttaa eristyneitä henkiä jälleen tajuamaan Ikuisen Ykseyden. Näitä jumalallisia auttajia ilmestyy aina maailmaan, milloin paha ja synty saa ylivallan, aivan kuten ruumiissa jokainen kipu heti kutsuu apua hermoston keskuksesta. Avataaroja on erilaisia, riippuen siitä, minkälaisia kulloinkin kaivataan maailmassa. Milloin ilmestyy tiedon opettajia, milloin hartauden herättäjiä, milloin voimakkaita toiminnan henkilöitä. Ne ovat kaikki Jumaluuden ruumistuksia eikä niitä ole koskaan puuttunut ihmiskunnan niitä kaivatessa.

Krishna ja Kristus. Tältä filosofiselta kannalta ei tule kysymykseenkään, että yhdessä yksilössä olisi Jumala ilmennyt niinkuin ei muissa ennen eikä jälkeen. Mieltäkiinnittävää on nähdä, että verratessaan kahta suurta Avataaraa, Krishnaa ja Kristusta toisiinsa, Bhagavan Das ehdottomasti antaa edelliselle etevämmyyden. Kristus hänen mielestään oli hieno sielu puhdistava, hartautta herättävä ja siveellisyttä kohottava voima. Krishna oli tätä kaikkea, mutta sitäpaitsi paljon muuta: viisauden opettaja, verraton filosofi, valtiomies, joka ohjasi suurten kansain kohtaloita, käytännöllinen maailmanauttaja, joka merestä voitti maita, saattoi erämaat viljeltäviksi, keksi uusia kasveja, elvytti taiteita, johti siirtolaisuutta ja herätti sellaisen jumaloimisen, mikä vielä 5,000 vuoden päästä tekee ihmiset kuin hulluiksi. Hän eli maan päällä 125 vuotta.

Tähän voidaan väittää, että on mahdotonta tietää, kuinka paljon näissä taruissa on todellista historiaa, mutta samaa voidaan sanoa Kristuksenkin historiasta ja näinollen on turhaa luoda kummastakaan mitään dogmeja ihmisjärjen orjuuttamiseksi. Pyrkikäämme tietoa kohti, mutta älkäämme väittäkö lopullista tietoa saavuttaneemme!

Tieteiden edistys. Tarkalleen sata vuotta sitten painetusta kirjasta *De Christmas Antikviteter* otamme seuraavan kuvaavan kohdan: „Muuten on epämieluisia ja uuden testamentin tutkijoille sangen haitallista, että vielä nytkin oppineet miehet ovat eri mieltä Kristuksen syntymävuoden määräämisessä, sillä vaikka me jokseenkin varmasti otaksomme sen tapahtuneen maailman 3949:nä vuotena, niin toiset yhtä suurella varmuudella määräävät 3983 tai 3984, 4004 j. n. e. oikeaksi vuosiluvuksi.“ Kuinka „epämieluisia ja haitallista“ mahtaakaan olla nykyisin uuden testamentin „tutkijoille“ se, että oppineet miehet eivät enää ole eri mieltä muutamista vuosikymmenistä maailman iän määräämisessä vaan vuosisadoista, tuhansista, miljoonista, jopa sata- ja tuhatmiljoonista!

Ajatus- ja lausuntovapaus. Käsiimme sattui Oulussa 1878 painettu Martti Luteruksen kirje, jossa hän neuvoo, mitenkä on meneteltävä „luikkijoita ja nurkkasaarnaajia“ kohtaan, missä niitä ilmaantuu. „Ensistäkin voidaan hyvin ja helposti saada heidät kiinni siten, että kysytään heiltä heidän kutsumustansa, kuka heitä on käskenyt luikkimaan eli tulemaan ja saarnaamaan tuolla tavoin nurkissa. Ja minä sanon toden takaa, jos semmoiset luikkijat muuten eivät antaisikaan mitään vallattomuutta viakseen tulla ja he olisivat pelkkiä pyhimyksiä, niin voi kuitenkin tämä ainoa kohta (että tulevat luikkien, käskyttä ja kutsumattomina) aika tavalla ilmaista heidät perkeleen sanansaattajiksi ja opettajiksi. Sillä Pyhä Henki ei luikkaile vaan lentää julkisesti alas taivaasta. Käärmeet luikkivat mutta kyyhkyiset lentävät; sentähden on semmoinen luikkiminen perkeleen oikeata kulkua, se on vallan vissi.

Olen kuullut sanottavan, kuinka luikkijat liittyvät työmiesten joukkoon elonleikkuun aikana ja saarnaavat avonaisella kentällä työn aikana, samaten myös sysimiehiin ja ihmisiin siellä täällä metsissä, missä joka paikkaan kylvävät siementänsä ja puhkovat myrkkyyänsä ulos sekä luovuttavat kansan sen pitäjänkirkosta. Kuka on niin tyhmä, ettei siinä voi huomata, että ovat oikeita perkeleen apostoleita? Jos olisivat Jumalasta ja vilpittömiä, niin kaikkein ensimmäiseksi menisivät kirkkoherran luo, rupeaisivat puheisiin hänen kanssaan, ilmoittaisivat kutsumuksensa, antaisivat kuulla, mitä uskovat ja saisivat vastauksen, tahtooko hän antaa heidän julkisesti saarnata. Sillä kirkkoherran hallussa saarnatuoli on, ja koko sielunhoito on hänelle käsketty“ j. n. e. loppumattomiin samaan henkeen. Epäilemättä tämä Luteruksen kiivaus oli käytännöllisistä syistä välttämätön tuona vaikeana murrosaikana, mutta hän ei huomannut, että tämä oli tarkallensa vanha katolisuuden periaate, minkä hän otti

käytäntöön uudessa seurakunnassa. Luterus ei saanut aikaan uskonvapautusta vaan hän sen aavisti ja pani alkuun ja meidän vuosisatamme kenties näkee sen toteutuvan.

Kesäkurssit Englannissa. Mr. D. N. Dunlop ilmottaa viidennestä „Kansainvälisestä kesäkurssista“, mikä hänen johdollaan toimeenpannaan, tällä kertaa Peebles'issä Skotlannissa 19 p. heinäk. – 2 p. elok. 1913. Tarkoituksena on „Ykseyden edistäminen uskonnon, filosofian, tieteen ja taiteen alalla ja sen ilmaiseminen kaikilla yhteiskunnan aloilla“. Tietäjässä on ollut entisiltä kesäkurseilta kertomuksia, jotka osottavat, kuinka laaja ja suurenmoinen on osanotto niihin ja kuinka lämmin ja innostuttava henki niissä vallitsee. Paikka on nytkin valittu mitä ihanin ja kaikin tavoin pidetty huolta osanottajien mukavuudesta. Koska entisinä vuosina oli niin runsaasti luentoja, että oli miltei mahdotonta kaikkia sulattaa, on nyt enemmän aikaa varattu keskusteluja ja tutkimuksia varten. Toimeenpanijat tekevät kaiken työnsä ilmaiseksi. Kurssimaksu on viikolta 5 shill. mutta täysi yöspito vaihtelee 1 punt. 15 shill. ja 3 punt. 3 shill. välillä viikolta.

Pellonpoika on nyttemmin muuttanut nimensä *Pohjan Soihduksi* ja toimituksessa näkyy Frans Korven rinnalla pastori ja fil. maist. Juho Uoti. Lehti tahtoo, kuten edelleenkin, pysyä puolueitten ulkopuolella ja vapaana kirkollisesta auktoritetista. Past. Uoti on tunnettu uusien terveysaatteiden puoltajana ja on hiljan julkaissut „Kotioppaan terveyden hoidossa“, hinta Smk. 4: 50. Menestyköön lehti edelleenkin ja tehköön työtänsä valistuksen ja vapauden puolesta.

Krotona. Uusi teosofinen päämaja Amerikan Kaliforniassa on jo tullut niin pitkälle, että voidaan ilmottaa säännöllisistä talviluennoista miltei yliopiston malliin. Luentokausi kestää 14 p. tammik. – 25 p. huhtik. Luennot käsittelevät filosofian alkeita, arjalaisia alarotuja, runoilijoitten, näytelmien ja soitannon esoterista tulkintaa, ihmisen kolmen ruumiin harjotusta, antropologiaa ja uskonnon kehitystä, lastenelämää, tieteen ja teosofian suhdetta toisiinsa, ylempää sielutiedettä, hallinto-oppia, astralimaailman tutkimista y. m. Päämaja sijaitsee mitä mainioimmalla paikalla ehkä ihanimmassa ilmastossa maan päällä. „Talvi“ on siellä alativihanta kevät, luennoista pidetään osa ulkoilmassa, lehtoon rakennetussa teatterissa kivisine porrasistuimineen. Asuntoaikoja on päämajan alueilla ja läheisyydessä yhä myytävänä. Jo ensi syksyksi valmistuu teosofinen oppikoulu poikia varten kirjastoineen, asuntoineen y. m. Paikan asemasta saa käsityksen, jos vertaa sitä suomalaiseen „päämajaan“. Los Angeles on Helsingin suuruinen kaupunki, Hollywood sen etukaupunki ja Krotona sijaitsee tämän etukaupungin ääressä, kuitenkin siitä erillään. Amerikkalaiset teosofit, pankaa merkille!

Teosofisen Seuran vuosikokous. Teosofisen Seuran yleinen vuosikokous, joka pidettiin viime jouluna Adjarin päämajassa, muodostui kaikkien kuulumien mukaan

mitä onnistuneimmaksi yhteishetkeksi. Niinpä Mr. Leadbeater kirjottaa siitä: „Ei ainoastaan osanottajien luvun nojalla ole tämä vuosikokous ollut huomattava vaan enemmän vielä sen voimakkaan sopusoinnun ja ylennyksen kautta, jota jokainen näyttää kokeneen. Ei ole ollut yhtään riitaista säveltä ja useissa kokouksissa on ollut suunnaton voiman vuodatus. Pääpiirteenä oli luonnollisesti presidentin neljä sarja-esitelmää teosofian eri puolista. Hän ei ole koskaan puhunut ihanammin ja toisena iltana toisen jälkeen hän piti kuulijat lumouksissa. Luennot pidettiin banian-puun alla Blavatsky-lehdossa, koska suuri luentosalimme oli toivottomasti riittämätön sellaiselle ihmispaljoudelle.

Mitä ihmeellisin oli se näky, joka noina iltoina tarjoutui, ja aivan erilainen kuin mitä länsimaissa nähdään. Tavaton ihmisjoukko, joka enimmäkseen istui maassa, välkkäsi mitä vaihtelevimmissa väreissä. Yllämme levittäytyi vihreä kaarikatto; edessämme viiden jalan korkuisella puhujalavalla seisoj maailman suurin puhuja 'valkoiseen silkkiin puettuna, salaperäisenä, ihmeellisenä' ja kaiken yli valoi laskeva aurinko kultaansa.

Puolen tuntia myöhemmin pimeän tultua kimmelsivät oksissa sähkölamput ja valaisivat häikäisevän kirkkaasti seurakuntaa. Ette voi kuvitellakaan tuon kaiken ihmeellistä tenhoa! Mutta sen läpi kulki kultaisena lankana tai ikäänkuin ihanan laulun sävelminä valtaava rauhan ja sopusoinnun tunne, hiljainen ilo ja veljellinen rakkaus, joka tuntui korkeamman maailman esimaulta. Samalla siinä oli vanhojen ystävyysien lujittaminen, uusien kiinnittäminen, unohtumattoman suloinen kokemus.“

Kun ottaa huomioon, että jo entisissä vuosikokouksissa on banian-puun alla kuunnellut presidenttiä kolmekin tuhatta henkeä, ja tämä kokous vielä oli „rekordi“ edellisiin nähden, voi kuvitella, mikä henkinen voima tässä oli koottuna yhteen kohtaan. Paljon on Teosofinen Seura tehnyt työtä, kunnes se on voinut kasvattaa tällaisen ihanan veljeyden kaikkien mielipiteitten, kaikkien rotujen ja uskontunnustusten yläpuolella, yksinään totuuden etsimisessä. Pidettiin erityinen kokous vain sitävarten, että kaikki saisivat lausua mielipiteensä, joilla oli jotakin muistuttamista Seuran hallintoa ja presidenttiä vastaan, ja sekin päättyi yhtä rauhallisesti. Milloin Suomessa voidaan *tällä tavalla* viettää niitä harvoja hetkiä, jolloin „yhtehen yhymme, saamme toinen toisehemme“?

Liian pitkälle menevä uudistus. Veikko Palomaa kirjottaa meille: „Pellonpojan“ toimittaja F. Korpi palautti hiljattain minulle erään hänen lehteensä lähettämäni artikkelin, huomauttaen, että kääntäisin suomeksi siinä esiintyvät vieraskieliset sanat. Hän sanoi, että lehden vastaperustettu osakeyhtiö oli tehnyt päätöksen, että sellaiset sanat kuin „teosofinen“, „spiritismi“ y. m. on suomennettava.

Minä en voinut tuohon kehotukseen suostua, niin mielelläni kuin vältänkin vieraskielisiä sanoja. Mutta esimerkkinä mainitut sanat jo todistavat, että „Pellonpojan“ – eli „Pohjan Soihdun“ kuten lehden nimi tästälähtien tulee olemaan –

osakeyhtiö vaatii mahdottomia. Hra Korven mielestä on „teosofinen“ suomennettava „jumalviisaudelliseksi“.

Jos minä siis tahdon tuohon lehteen tästälähtien kirjottaa, ja jos kirjoituksessani tahdon mainita „Teosofisen Seuran“, niin on minun suomennettava edellinen sana ja sanottava „Jumalviisasten Seura“.

Mutta minä pelkään, ettei siinä tapauksessa yksikään lukija tiedä, mistä on kysymys.

Mutta kuinka olisi „spiritismi“ suomennettu? Sen sanan juurena on latinainen „spiritus“ sana, joka merkitsee „henki“. Olisiko ehkä sanottava „henkisyys“ tai jotain sellaista. Olisiko suomenkielessä sanottava esim. „Henkisyiden Seura“, kun tarkotetaan „Spiritististä Seuraa“?

Tällainen suomennosintoilu on kerrassaan lapsellista. Jokaisessa sivistyskielessä on vieraskielisiä sanoja, jotka ovat kansainvälisiä, ja joita ei siis voida kääntää eri kielille muuten kuin huomautuksena, mitä ne merkitsevät.

Meillä on esim. sellainen sana kuin „galvanisoida“. Se johtuu italialaisen tiedemiehen Aloisio Galvanin nimestä. Ei sitä voi suomentaa. Ainoa mitä voidaan tehdä, on se, että selitetään minkälainen menettely on „galvanisoimista“. Kun lukija sen tietää, ei hän muuta tarvitsekaan.

Mainittu uudistus, jota „Pohjan Soihdussa“ nyt aiotaan toteuttaa, menee liian pitkälle. Suomennettava on vieraskieliset sanat vaan siinä tapauksessa, ettei niillä ole kansainvälistä luonnetta.

Myyjäistemme johdosta jouluk. 7 p. tahdomme täten lausua ystävällisen kiitoksemme kaikille arvoille avustajillemme sekä yleisölle, joka runsaslukuisena juhlaamme saapui. — *Ompeluseura*.

Kalevala-looshi pitää vuosikokouksensa maanantaina maalisk. 3 p:nä klo 8 Bulevardin 7:ssä. Vaalit y. m. asioita.

Lahjoja Teosofiselle liikkeelle. Suomen Teosofisen Seuran rakennusrahastolle (Helsingin maja): Teosofinen Sekakuoro Smk. 336: — „Maakassalle“: V. K. 20: —. T. S. jäsen 25: —. A. M. 20: 05. J. R. H. 4,200: —. O. K. 50: 81. E. B. 50: —. H. V. 100: —. Tammikuun keräys 540: —. (Ensi kuussa julkaisemme keräykseen osanottajain nimikirjaimet).

Viimeiset sanomat. Tämän lehden viimeisiä sivuja painettaessa saapui meille uutinen, joka koskee saksalaista T. S. osastoa. Tämä Seura on omassa suunnassaan kehittynyt ristiriitaiseksi Teosofisen Seuran yleisten periaatteiden kanssa. Niinpä sen ylisihteerin Steiner kahdesti kieltäytyi antamasta looshikirjaa seitsemälle jäsenelle sillä perusteella, että nämä esittivät teosofiaa tavalla, mikä soti Saksalaisen Osaston tarkoituksia vastaan. Ja samasta syystä päätti Saksan T. S. hallinto, että Saksan T. S:n jäsenet eivät saa kuulua Idän Tähtien järjestöön. Tämmöinen menettely on ilmeisesti

Teosofisen Seuran sääntöjä ja periaatteita vastaan ja sentähden Seuran Pääneuvosto viime joulukuussa päätti erottaa Teosofisesta seurasta t:ri Steinerin ja samalla koko Saksalaisen Osaston, joka häntä yksimielisesti kannatti ja oli valinnut hänet elinajakseen ylisihteeriksi. Mutta Annie Besant ei pannut tätä päätöstä toimeen vaan vetosi vielä kirjeessä t:ri Steineriin ja pyysi häntä oikaisemaan riidanalaiset kohdat. Tällä hetkellä siis odotetaan vastausta saksalaiselta seuralta.

Teosofinen Seura Suomessa. Kaikki teosofian harrastajat lienevät jo kuulleet sen uutisen, että Suomen Teosofisen Seuran säännöt on senaatissa hylätty. Säännöt jätettiin senaattiin v:na 1907, ja kiello on sitä kummallisempi, kun Venäjälläkin on Teosofinen Seura saanut virallisen vahvistuksen. Teosofinen Seura on luettava tieteellisten yhdistysten joukkoon, eikä „uskonnollisten seurakuntain“, sillä eivät T.S. jäsenet ole anoneet eroa valtiokirkosta. Toivottavasti tämä on ohimenevä pilvi teosofisella taivaallamme.

Tietäjä. Vaikka tämäkin Tietäjä on paisunut yli äyräittänsä, olemme ensi numeroon pakosta jättäneet useampia mieltäkiinnittäviä kirjoituksia, esim. pari artikkelia rosenkreutsiläisyydestä ja Christian Rosenkreutista, kirjoituksen János-sankarista Kansallisteatterissa y. m.

Tietäjän ystävät! Uusi vuosi on alkanut. Älkää laiminlyökö hankkia uusia tilaajia Tietäjälle!

(Tietäjä 1913 Helmikuu N:o 2, ss. 101-108)